

Jeroen van Urk:

**‘Wees eerder
volksverbinder
en volksverleider,
dan volks-
vertegenwoordiger’**

(Van links naar rechts)
Imrat Verhoeven, Petra Tiel
en Jeroen van Urk

Competenties van raadsleden

Wat heeft het nieuwe raadslid in huis?

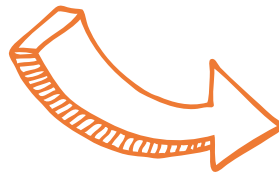
Raadsleden moeten van oudsher al goed kunnen communiceren, onderhandelen, initiatief nemen en overtuigen. In een samenleving waarin burgers meer eigen initiatief nemen en andere eisen stellen aan de overheid, krijgen deze vaardigheden een andere betekenis. Een gesprek over ‘het nieuwe raadslid’ met wetenschapper Imrat Verhoeven, raadsgriffier Jeroen van Urk en raadslid Petra Tiel.

Wat kenmerkt de relatie tussen gemeenten en burgers?

Imrat Verhoeven, docent bestuur en beleid, Universiteit van Amsterdam: ‘Uit een recent rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat Nederlanders in het algemeen meer eigen verantwoordelijkheid willen nemen, want dat geeft meer vrijheid. Maar als de overheid die eigen verantwoordelijkheid gaat invullen, haken mensen af. We hebben burgers gevraagd wat ze nodig hebben van de overheid voor hun burgerinitiatief. Dat is een beetje kennis, soms wat geld en ruimte om bij elkaar te komen. Kortom, slechts enkele hulpbronnen. Daarom pleit ik voor een bescheiden politiek die niet wil scoren met initiatieven van burgers. Toch gebeurt dat nog te vaak. Politici en ambtenaren stellen beleidsnotities en convenanten op, waarin die initiatieven keurig worden ingekaderd. Een recept voor mislukking.’

Wat moeten raadsleden doen?

Jeroen van Urk, bestuurslid Griffiersvereniging en initiatiefnemer van de Gemeenteraad van de Toekomst: ‘Raadsleden kunnen niet meer vanuit hun klassieke politieke programma zeggen: “Dit gaan we doen.” Daarmee zeg ik niet dat je het politieke programma opzij hoeft te schuiven, maar >

je moet het zien als beginpunt voor het gesprek in de samenleving. De inhoud van de programma's kenmerkt zich nu vaak door de vraag wat de partij wil bereiken vanuit bepaalde idealen. In plaats daarvan is het zinvoller in verkiezingsprogramma's aan te geven welke onderwerpen je belangrijk vindt en welke doelgroepen je daarbij wilt betrekken. Spreek dus niet meer namens of over burgers, maar mét hen. Wees eerder volksverbinder en volksverleider, dan volksvertegenwoordiger. Dat zeg ik ook na een kwart eeuw eigen ervaring in de gemeentepolitiek.'

Petra Tiel, raadslid stadsdeel Amsterdam Zuid en bestuurslid van de Vereniging van Raadsleden: 'Praten met burgers is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Raadsleden moeten rekening houden met hun partij, hun achterban en met het coalitieakkoord. Het is een uitdaging om zich ook nog eens buiten de raadzaal te begeven. Als je de stad in gaat en aanwezig bent bij openingen, vergaderingen en andere

evenementen, hoor je meer. Tegelijk tekent zich ook een dilemma af. Want hoe ga je als raadslid om met de wensen vanuit de samenleving in relatie tot de politieke verhoudingen in het gemeentehuis?'

Het college zit vaak niet te wachten op raadsleden die de samenleving willen veranderen?

Petra Tiel: 'Niet altijd. Raadsleden moeten dan ook assertief durven zijn. Ruimte nemen. En raadsleden moeten goed kunnen onderhandelen. Een competentie als onderhandelen omvat niet alleen de behartiging van partijbelangen in onderhandelingsituaties in het gemeentehuis, maar ook het onderhandelen met bewoners.'

Jeroen van Urk, raadsgriffier bij de gemeente Oude IJsselstreek in de Achterhoek: 'Bij ons is een herindelingsonderzoek gedaan. Onze gemeenteraad wil daarover nu eerst in gesprek met burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties.'

Imrat Verhoeven:

'Als raadslid moet je je voortdurend de vraag stellen: is deze groep representatief voor de samenleving?'

Valérie de Ridder,
projectleider VNG
Raadslidenprogramma

Besturen van veranderende gemeente

‘De komende raadsperiode staat in het teken van de decentralisaties in het sociaal domein: nieuwe taken die op gemeenten afkomen op het gebied van werk, zorg en jeugd. Dat betekent dat raadsleden niet rustig op de winkel kunnen passen. Ze gaan in een veranderende omgeving aan het werk en zijn aan zet om die verandering vorm te geven. Samen met het college en de ambtelijke organisatie, vaak met andere gemeenten, maar zeker ook met werkgevers, uitvoeringsinstellingen, professionals, maatschappelijke partijen en burgers. De eigen kracht van burgers is vertrekpunt bij deze decentralisaties. Gericht op meer taken en meer verantwoordelijkheid voor burgers. Daarmee krijgt de gemeente – en dus ook de gemeenteraad – een andere rol. Om deze decentralisaties in goede banen te leiden, is het zaak dat raadsleden zich verdiepen in vragen als:

- “Wat houden de nieuwe taken in?”
- “Wat vraagt dit van iedereen die hierbij betrokken is?”
- “Wat is onze visie en wat zijn onze ambities?”

Uiteindelijk zullen raadsleden een standpunt moeten bepalen over de koers van de “nieuwe gemeente”: niet alleen binnen de eigen fractie, maar als gehele raad. Ze besturen een gemeente in verandering, een gemeente die bouwt op de kracht van burgers.’

Petra Tiel:

**‘Een competentie als
“communiceren” betekent niet
alleen dat je een boodschap goed
kunt overbrengen, maar ook dat
je kunt luisteren’**

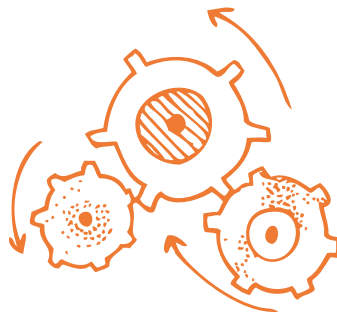

Raadslid.nu heeft in samenwerking met Bureau Berenschot een competentieprofiel voor raadsleden en fractievoorzitters opgesteld. Dit biedt concrete handvatten voor de selectie en ontwikkeling van (kandidaat-)raadsleden. Wat betekent het als je deze competenties vertaalt naar de doe-democratie?

Petra van Tiel: 'Een competentie als "communiceren" betekent niet alleen dat je een boodschap goed over het voetlicht weet te brengen, maar ook dat je kunt luisteren. Initiatief nemen betekent niet alleen proactief reageren door zaken in gang te zetten, maar ook dat raadsleden meer moeten samenwerken. Met de eigen en andere fracties, het college en vooral met bewoners.'

Hoe ver moet je gaan in competenties als omgevingsbewustzijn en empathie? Je kunt het niet iedereen naar de zin maken.

Imrat Verhoeven: 'Klopt, raadsleden moeten goed kijken wie ze vertegenwoordigen. En dat is best lastig. Vroeger organiseerden burgers zich in bekende maatschappelijke organisaties en actiegroepen. Dat is nu niet meer zo. We hebben nu steeds meer te

maken met individueel engagement. Mensen zien een probleem, formeren een groep, lossen het op en gaan weer uit elkaar. Dat betekent dat je als raadslid jezelf voortdurend de vraag moet stellen: is deze groep representatief voor de samenleving?'

Petra Tiel: 'En: hoe verhoudt zich dat tot de groep burgers die ik vanuit mijn partij vertegenwoordig? Voor raadsleden die vanuit hun partij minderheids-groepen vertegenwoordigen, kan dat knap lastig zijn. Vanuit verschillende hoeken moet je dus een zorgvuldige afweging maken en op basis daarvan tot een afgewogen oordeel komen.'

Jeroen van Urk: 'Wat dat betreft hebben raadsleden van lokale partijen het makkelijker. Zij hebben niet te maken met een partijpolitieke ideologie, ze staan dicht bij de lokale samenleving. Ik durf te zeggen dat de raad in onze gemeente onder meer goed functioneert omdat de lokale partij goed is vertegenwoordigd.' ●

www.tijdvoorsamen.nl

Video: Wat is belangrijk voor nieuwe raadsleden?

Jeroen van Urk:

'Spreek niet meer namens of over burgers, maar mét hen'

